

Programa Compartim de gestió del coneixement del Departament de Justícia

Preguntes i respostes sobre la mediació familiar en l'àmbit judicial

Mediació familiar en l'àmbit judicial

Novembre 2009

Programa Compartim de gestió del coneixement del Departament de Justícia
Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada
Comunitat Mediació del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya

Novembre de 2009

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, la distribució, la comunicació pública i la transformació per generar una obra derivada, sense cap restricció sempre que se'n citi el titular dels drets (Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia). La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/es/legalcode.ca>

© Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia
www.gencat.cat/justicia

Índex

1. Presentació	4
2. Introducció a la comunitat de pràctica Mediació. Metodologia de treball	5
2.1 Inicis de la comunitat Mediació del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya	5
2.2 La comunitat de pràctica de mediació en el programa Compartim, any 2008	6
2.3 La comunitat de pràctica de mediació en el programa Compartim, any 2009	6
3. La mediació en el context judicial	7
3.1 Quan parlem de mediació familiar judicial?	7
3.2 Quins temes poden ser objecte de mediació en el context judicial?	7
3.3 Qui pot prendre la iniciativa de sol·licitar la derivació a una sessió informativa de mediació?	8
3.4 En quins moments del procés es pot acordar derivar a una sessió informativa presencial sobre la mediació?	9
3.5 Si les parts acorden recórrer a la mediació, què succeeix amb el procés judicial?	9
3.6 Finalitzat el procés de mediació, quina situació es planteja?	10
3.7 Com afecta al procés judicial la finalització de la mediació?	10
3.8 Quines són les figures bàsiques del context judicial per a la implementació de la mediació?	10
3.9 Hi ha altres operadors jurídics del procés judicial amb necessitat de disposar d'informació sobre la mediació?	12
4. El procés de mediació familiar en el context judicial i la persona mediadora	12
4.1 Què és la mediació familiar?	12
4.2 Quins són els avantatges en aquest context?	13
4.3 Què ofereix el procés de mediació?	14
4.4 Quins aspectes han de tenir en compte les persones mediadores familiars judicials?	14
4.5 Què és la sessió informativa de mediació?	14
4.6 Quina és la metodologia de la sessió informativa de mediació?	15
4.7 Qui participa en les sessions informatives de mediació?	15
4.8 Qui porta a terme la sessió informativa de mediació?	16
4.9 Com s'inicia el procés de mediació?	16
4.10 Quin és el rol de la persona mediadora familiar judicial?	17

4.11 Què és la comediació i quan és aconsellable?	17
4.12 Quins temes són mediables i quins límits té el procés de mediació en el context judicial?	18
4.13 Quant de temps dura el procés de mediació?	18
5. Circuit de derivació i d'assignació de persones mediadores del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya. Formularis	18
6. Conclusions i propostes de futur	21
7. Bibliografia recomanada	22
8. Pàgines web d'interès	23
9. Glossari en construcció de les persones mediadores familiars en l'àmbit judicial. <i>Glossari viu</i>	24
10. Composició del grup de treball	30

1. Presentació

En els darrers anys s'ha produït, de forma progressiva, un notable increment de les derivacions judicials a mediació i, en concret, dels casos judicialitzats que han arribat al Centre de Mediació del Departament de Justícia. El punt de partida d'aquest creixement se situa a l'any 2006, en el marc d'una experiència pilot sobre mediació que es va aplicar tant a l'àmbit penal com al familiar i que va dissenyar i coordinar el Consell General del Poder Judicial. A la iniciativa es van sumar amb entusiasme diferents serveis de mediació i institucions diverses de tot l'Estat, entre elles el Centre de Mediació del Departament de Justícia. Clarament, era una oportunitat per a la mediació i la seva consolidació al context judicial.

L'experiència es va centrar inicialment en sis jutjats de Madrid, Palma de Mallorca, Pamplona, Màlaga, Sevilla i Barcelona. A partir d'aquesta experiència inicial, es van articular protocols i es van anar consolidant sistemes i mètodes de derivació i de relació entre magistrats, mediadors i usuaris de les oficines judicials, que es van convertir també en usuaris de la mediació.

Actualment cal destacar que cada vegada són mes nombrosos els magistrats que s'interessen per la mediació. Únicament a Catalunya, podem parlar de més de seixanta jutjats que, amb major o menor mesura, deriven casos a mediació de forma habitual. Les xifres confirmen aquesta tendència: si el Centre de Mediació va rebre 36 derivacions judicials l'any 2004, el passat any 2008 ja es va arribar a les 916 i aquest any 2009 se superarà fàcilment aquesta xifra.

L'experiència acumulada en aquests anys és rica i diversa, però ens permet parlar d'unes pautes comunes i d'unes característiques pròpies de les mediacions procedents d'aquest àmbit. Dues de les particularitats comunes més destacades d'aquestes mediacions és el grau més elevat de complexitat que presenten i la polarització de les posicions de les parts, deguda possiblement a la litigiositat pròpia de l'entorn, a la contraposició d'interessos i a les expectatives de guanyar o perdre, que contribueixen a la radicalització dels plantejaments inicials. Les ràtios d'acords del Centre de Mediació certifiquen aquesta perspectiva, ja que el grau d'acords de les mediacions realitzades en casos judicialitzats està més de vint punts per sota de les realitzades abans d'iniciar la via judicial. Per tant, una vegada iniciat el procés judicial, la possibilitat que les parts arribin a acords baixa de forma dràstica; és evident que ens manquen eines específiques per treballar aquest casos amb unes mínimes garanties.

Queda palesa, doncs, l'especial necessitat d'analitzar i estudiar les característiques i les peculiaritats pròpies de les mediacions en aquest entorn i quina hauria de ser la resposta mediatora òptima i les tècniques més adequades perquè la mediació pugui esdevenir realment una eina útil al servei de la ciutadania, dels jutges i dels diferents

operadors jurídics en les situacions conflictives pròpies de les mediacions en aquest àmbit.

Per aquests motius, el treball que es presenta, elaborat durant mesos per mediadors del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya especialitzats en l'àmbit judicial, és significativament important, ja que té la voluntat d'aclarir conceptes, compartir experiències, concretar circuits, plantejar reptes i preguntes, analitzar les debilitats i les fortaleses de la mediació en aquest context i formular conclusions i propostes de futur valentes que puguin aportar llum i oferir pautes d'intervenció; en definitiva, convertir-se en una guia pràctica de les actuacions mediadores pròpies de l'entorn judicial.

El nostre agraïment als coordinadors, a les persones que mes a mes s'han anat trobant per avançar plegades en l'estudi d'aquestes mediacions, als experts, als magistrats i a tots els components del grup de treball que han aportat el seu esforç i compartit hores de recerca, d'anàlisi i de síntesi fins aconseguir aquest document, que generosament ens brinden a tots els mediadors i mediadores per contribuir a la millora de la nostra intervenció en el context judicial.

Anna Vall i Rius. Directora del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya.
Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya

2. Introducció a la comunitat de pràctica Mediació. Metodologia de treball

2.1 La comunitat Mediació del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya

La comunitat Mediació o [grup Mediació e-Catalunya](#) (abans grup Mediació familiar e-Catalunya) està formada majoritàriament pels mediadors i mediadores habilitats pel Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya (abans Centre de Mediació Familiar de Catalunya) de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. També en formen part altres persones vinculades a la mediació, com ara experts, formadors, futurs mediadors en formació, mediadors d'altres comunitats o internacionals, etc.

En resum, el Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya impulsa el grup Mediació a la plataforma e-Catalunya, amb l'objectiu de potenciar l'intercanvi de bones pràctiques entre els mediadors que ho desitgin i perfeccionar, així, el mètode d'intervenció mediador en benefici de tots.

El grup Mediació familiar va néixer l'any 2006 dins del portal de Justícia de la plataforma e-Catalunya. Durant dos anys va funcionar com a eina de comunicació virtual entre els més de 1.400 mediadors habilitats del Centre de Mediació Familiar de

Catalunya. Cal destacar els nombrosos avantatges que ha suposat, en aquest període i també en l'actualitat, la utilització de la plataforma per retransmetre activitats formatives del Centre, com les sessions metodològiques, i l'ús de les llistes de distribució per enviar el butlletí Infomediació o per crear grups especialitzats en diferents camps d'aplicació de la mediació.

L'any 2008 el grup es va constituir en una comunitat de pràctica dins del programa Compartim, de gestió del coneixement, del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada.

Des d'aleshores, d'una banda, el grup funciona en la vessant de treball col·laboratiu presencial en projectes anuals com a comunitat de pràctica, i d'una altra, fa servir la plataforma e-Catalunya per al treball cooperatiu virtual i per al suport de l'activitat professional dels seus membres.

2.2 La comunitat de pràctica de mediació en el programa Compartim, any 2008

L'any 2008 es van crear dos subgrups de treball col·laboratiu en la comunitat de mediació familiar.

El subgrup Mediació social i comunitària va elaborar el Decàleg de bones pràctiques de la mediació ciutadana i comunitària, una guia pràctica eficaç i útil per implantar aquest tipus de mediació a la nostra societat. Aquest decàleg es va mostrar en una preedició il·lustrada professional que va tenir molt bona acollida i valoració.

El subgrup Mediació i gent gran va elaborar un fullet per a la sensibilització cap a la mediació i la gent gran que constitueix una magnífica aproximació a un camp on la mediació té molt a aportar.

Aquests dos productes es van presentar a la Jornada del Grup Mediació Familiar e-Catalunya del 20 de novembre de 2008, que es va constituir en la I Jornada de Bones Pràctiques de la comunitat.

2.3 La comunitat de pràctica de mediació en el programa Compartim, any 2009

Durant el curs 2008-2009, el Centre de Mediació de Dret Privat ha format la primera promoció de mediadors familiar especialitzats en l'àmbit judicial, d'on va sorgir el grup de treball col·laboratiu Mediació en l'àmbit judicial, que ha elaborat el treball que ara teniu a les mans.

Aquest subgrup ha aprofundit en l'anàlisi i aplicació de la mediació en aquest entorn, amb l'objectiu de generar nou coneixement que faci avançar aquest tipus de mediació. Malgrat que els membres del grup no estan vinculats laboralment a l'Administració i han d'atendre les seves pròpies feines, i que provenen tant de Barcelona, com de Lleida, Tarragona i Girona, s'han dut a terme trobades presencials mensuals de treball de grup a Barcelona, amb tot l'esforç de dedicació que això comporta. Alhora, s'ha fet

un intens treball grupal virtual a la plataforma e-Catalunya, del qual ha pogut gaudir tota la comunitat.

En tot aquest camí, el grup ha pogut comptar amb el coneixement aportat per experts com Antonio Rubio, Lídia Condal, Salvador Punes, Ignacio Bolaños, Isabel Tomás i Anna Vall. Agraïm a tots la seva col·laboració i valuoses aportacions.

3. La mediació en el context judicial

3.1 Quan parlem de mediació familiar judicial?

Parlem de mediació familiar judicial quan la mediació es produeix en un procés judicial que està en fase declarativa o executiva per incompliment de la sentència.

La mediació dins l'àmbit judicial és una pràctica aplicada en molts països del nostre entorn. Amb la mediació, les parts en conflicte no són subjectes passius de l'acció de la justícia, sinó que passen a ser protagonistes i definidores de la millor solució. Per aquesta raó, la implementació d'aquesta eina dins del context judicial és una necessitat, ja que la realitat i les estadístiques mostren que en els conflictes judicialitzats de dret de família el sistema processal contradictori - adversarial propicia un augment del conflicte familiar més que no pas la seva resolució.

3.2 Quins temes poden ser objecte de mediació en el context judicial?

La Llei de mediació a l'àmbit del dret privat estableix que la mediació familiar comprèn de manera específica:

- a) Les matèries regulades pel Codi civil de Catalunya que en situacions de nul·litat matrimonial, separació o divorci hagin de ser acordades en el conveni regulador corresponent.
- b) Els acords a assolir per les parelles estables quan es trenca la convivència.
- c) La liquidació dels règims econòmics matrimonials.
- d) Els elements de naturalesa dispositiva en matèria de filiació, adopció i acolliment, i també les situacions que sorgeixen entre la persona adoptada i la seva família biològica o entre els pares biològics i els adoptants, com a conseqüència d'haver exercit el dret a conèixer les dades biològiques.
- e) Els conflictes derivats de l'exercici de la potestat parental i del règim i la forma d'exercici de la custòdia dels fills.

- f) Els conflictes referents a la comunicació i a la relació entre progenitors, descendents, avis, néts i altres parents i persones de l'àmbit familiar.
- g) Els conflictes relatius a l'obligació d'aliments entre parents.
- h) Els conflictes sobre la cura de les persones grans o dependents amb les quals hi hagi una relació de parentiu.
- i) Les matèries que siguin objecte d'acord pels interessats en situacions de crisis familiars, si el supòsit presenta vincles amb més d'un ordenament jurídic.
- j) Els conflictes familiars entre persones de nacionalitat espanyola i persones d'altres nacionalitats residents a l'Estat espanyol.
- k) Els conflictes familiars entre persones de la mateixa nacionalitat, però diferent de l'espanyola, residents a l'Estat espanyol.
- l) Els conflictes familiars entre persones de nacionalitats diferents de l'espanyola residents a l'Estat espanyol.
- m) Els requeriments de cooperació internacional en matèria de dret de família.
- n) La liquidació de béns en situació de comunitat entre els membres d'una família.
- o) Les qüestions relacionals derivades de la successió d'una persona.
- p) Els conflictes sorgits en les relacions convivencials d'ajuda mútua.
- q) Els aspectes convivencials en els acolliments de persones grans, i també en els conflictes per a l'elecció de tutor, l'establiment del règim de visites a les persones incapacitades i les qüestions econòmiques derivades de l'exercici de la tutela o de la guarda de fet.
- r) Els conflictes de relació entre persones sorgits en el si d'una empresa familiar.
- s) Qualsevol altre conflicte en l'àmbit del dret de la persona i de la família susceptible de ser plantejat judicialment.

3.3 Qui pot prendre la iniciativa de sol·licitar la derivació a una sessió informativa de mediació?

La iniciativa de recomanar una sessió informativa de mediació pot provenir:

- a) del jutge i/o magistrat

- b) de la fiscalia
- c) dels serveis psicosocials
- d) de les parts, a través dels propis advocats
- e) dels advocats, perquè així ho aconsellin als seus representats
- f) de qualsevol agent del context judicial

3.4 En quins moments del procés es pot acordar derivar a una sessió informativa presencial sobre la mediació?

La sessió informativa¹ és un instrument útil per donar a conèixer a les persones el procés de mediació i per animar-les a resoldre les seves diferències a través d'aquest sistema. Els jutges i totes les persones que poden sol·licitar aquesta sessió, han de valorar el moment adequat per efectuar la derivació a la sessió informativa. La derivació es pot produir en diversos moments processals:

- a) En el procés principal declaratiu, una vegada existeixi la contestació a la demanda, s'incorpora la citació a sessió informativa en la resolució que convoca les parts a judici i amb caràcter previ a aquesta data.
- b) En l'acte de compareixença o en la mateixa interlocutòria de mesures provisionals prèvies o coetànies.
- c) En fase d'execució de sentència.
- d) En segona instància.

3.5 Si les parts acorden anar a mediació, què succeeix amb el procés judicial?

Si ambdues parts acorden anar al procés de mediació, la representació processal de cada part presentarà un escrit on ho farà constar. També és possible que aquesta manifestació es realitzi en l'acte d'una vista, sense que es paralitzi el procés judicial; aleshores s'haurà d'escoltar l'altra part perquè mostri la seva conformitat o disconformitat amb la sol·licitud.

Si ambdues parts acorden recórrer a la mediació, la sol·licitud formulada per escrit o en l'acte de la vista es proveirà pel jutjat, es derivarà el cas a mediació familiar i s'acordarà la suspensió del procés pel termini previst a la llei.

---

¹ Vegeu el protocol per a la implantació de la mediació a l'àmbit judicial del Consell General del Poder Judicial, on queda palès que el primer contacte de les persones amb el servei de mediació es produeix a partir de la sessió informativa.

També és possible la derivació sense suspensió, si les parts no desitgen paraitzar el procés, sempre que hi hagi temps suficient per dur a terme les sessions de mediació entre la citació a judici i la celebració de la vista corresponent.

Si un cop esgotat el termini de suspensió del procediment judicial les sessions de mediació no han finalitzat, les parts poden sol·licitar una pròrroga, sempre que acreditin, amb un certificat de la persona mediadora, que continua la mediació.

3.6 Finalitzat el procés de mediació, quina situació es planteja?

Una vegada finalitzada la mediació, la persona mediadora ha de comunicar al jutjat si la intervenció mediadora ha estat amb acord, amb acord parcial o sense acord, a l'efecte que quedi constància del resultat, sempre respectant el principi de confidencialitat.

3.7 Com afecta al procés judicial la finalització de la mediació?

Si no s'ha arribat a cap acord, s'aixeca la suspensió del procés —si s'ha produït— a petició de qualsevol de les parts i el procediment judicial continua el curs corresponent.

Si l'acord ha estat parcial, ho ha de posar de manifest la representació processal de les parts en el procés, el qual continuarà en relació amb aquelles matèries que no hagin estat objecte d'acord. La resolució final que es dicti haurà de recollir l'acord parcial assolit amb la persona mediadora i de resoldre sobre les qüestions en què persisteixin les discrepàncies.

Si l'acord ha estat total, les parts, mitjançant la seva representació processal, hauran de presentar un escrit de canvi del procediment a consensual, al qual hauran d'adjuntar el corresponent conveni regulador i, si escau, l'acord final del procés de mediació familiar. Si la Mediació amb acord total s'ha donat en tràmit d'execució de Sentència es dictarà una interlocutòria bé aprovant els acords si no suposen modificació substancial de les mesures acordades en el seu moment, o acordant-les cautelarment i remetent a les parts al corresponent procés de modificació consensual.

3.8 Quines són les figures bàsiques del context judicial per a la implementació de la mediació?

a) El jutge

Element fonamental en la implementació i posada en marxa de qualsevol servei de mediació familiar judicial, atès que serà el que haurà de promoure i facilitar de forma

activa qualsevol iniciativa en aquest sentit. Cal que conegui la metodologia i tingui una consciència clara de la seva utilitat i necessitat.

El seu paper és triple:

- Promou els acords necessaris per a la posada en funcionament del servei.
- Avalua els casos concrets en què és recomanable el servei i el moment processal oportú.
- Recomana als ciutadans, amb la col·laboració dels seus advocats, que assisteixin almenys a una sessió presencial informativa sobre la mediació.

b) Les persones mediadores

Professionals formats adequadament per garantir la qualitat del servei i habilitats pel Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya. Entenem que la formació ha de ser continuada, amb espais que incloguin supervisió.

c) El secretari i l'oficina judicial

Assumeix les funcions d'informació, control administratiu, connexió amb el Centre de Mediació de Dret Privat, citació de les parts, etc.

d) L'equip psicosocial

És molt important que tots els seus integrants coneguin la metodologia de la mediació, així com l'existència del servei al jutjat corresponent, a l'efecte de transmetre la informació a les parts, fins i tot aconsellant al jutjat que en determinats casos és recomanable que les persones afectades acudeixin a la mediació.

e) El fiscal

El ministeri fiscal, en casos de protecció de menors, família i discapacitats, pot prendre la iniciativa per sol·licitar una derivació a mediació. Per tant, ha d'estar informat en tot moment dels programes de mediació familiar existents al jutjat corresponent.

f) Els col·legis professionals

Tots els col·legis professionals que actuïn dins aquest context, especialment els col·legis d'advocats mitjançant els serveis d'orientació jurídica i els d'orientació mediadora, han d'estar informats de la prestació del servei dins de la seva àrea d'actuació i donar la informació necessària als ciutadans perquè puguin accedir-hi i sol·licitar-lo.

3.9 Hi ha altres operadors jurídics del procés judicial amb necessitat de disposar d'informació sobre la mediació?

Certament hi ha altres operadors jurídics bàsics en la implementació d'aquest servei als jutjats: els lletrats i els procuradors.

La informació als **lletrats** és molt important. Poden assistir a les sessions informatives i fins i tot poden sol·licitar ells mateixos la derivació a una sessió informativa. Pel fet de dur la direcció jurídica del procés i conèixer el conflicte de família des de la perspectiva legal, la seva posició favorable envers la mediació en tots o alguns aspectes del conflicte incidirà positivament en els resultats de la implementació.

Cal recordar que la direcció i l'assessorament jurídics del procés judicial corresponen als lletrats, els quals mantenen aquestes funcions en el procés de mediació. És bàsic que coneguin el rol de la persona mediadora, per poder actuar amb la tranquil·litat que no coincideix amb el seu propi rol, sinó que el complementa a l'efecte de trobar una solució al conflicte que s'amaga sota el procés legal.

Així mateix els **procuradors**, com a representants legals de les parts, han de conèixer l'existència del servei i la seva utilitat per oferir la informació necessària i traslladar les comunicacions oportunes als seus representats.

Finalment, tots els usuaris de l'Administració de justícia han de conèixer l'existència d'aquest servei a través de la difusió que se'n faci als jutjats, amb mitjans audiovisuals, fullets, etc., o bé dins el mateix context judicial; això independentment de la derivació a la sessió informativa presencial per part del jutge, sol·licitada per qualsevol dels agents esmentats anteriorment.

4. El procés de mediació familiar en el context judicial i la persona mediadora

4.1 Què és la mediació familiar?

La mediació familiar és un procediment no jurisdiccional de caràcter voluntari i confidencial, que s'adreça a facilitar la comunicació entre les persones, per tal que gestionin per elles mateixes una solució als conflictes que els afecten, amb l'assistència d'un tercer, una persona mediadora que actua d'una manera imparcial i neutral.

La mediació, com a mètode de gestió de conflictes, pretén evitar l'obertura de processos judicials de caràcter contenciós —és la mediació anomenada extrajudicial— o bé posar fi als procediments judicials ja iniciats o reduir-ne l'abast —mediació intrajudicial—, que és l'objectiu que persegueix la mediació familiar en l'àmbit judicial.

Els temes objecte de mediació familiar són els descrits en el punt 3.2.

4.2 Quins són els avantatges en aquest context?

Tal com s'explica al Protocol per a la implantació de la mediació familiar intrajudicial als jutjats i tribunals que coneixen de processos de família, del Consell General del Poder Judicial, la mediació en el context judicial té un gran nombre d'avantatges:

- Afavoreix la comunicació entre les parts i permet reestructurar de la manera més funcional i constructiva possible la relació futura entre les parts. Crea un marc de col·laboració i comunicació per al futur.
- Disminueix les tensions i pacifica el conflicte.
- Fa minvar les conseqüències negatives que poden tenir sobre els fills la lluita i les tensions entre els pares.
- Disminueix el risc de problemes emocionals en els fills: sentiment de culpabilitat, lluita de lleialtats, inseguretats emocional, etc.
- Les parts es fan càrrec del conflicte, assumeixen el seu protagonisme en la resolució del conflicte i la responsabilitat per l'acord i el seu compliment en el futur. Les parts en conflicte són les que tenen un coneixement directe, i per tant millor, de quines són les seves necessitats i els seus interessos per construir i orientar el seu futur.
- Una major proximitat de l'acord a les necessitats concretes i reals de totes les parts en conflicte.
- Es potencia la percepció d'una solució equitativa en la qual les dues parts se sentin guanyadores.
- Disminueix el cost tant econòmic com de temps que la resolució del conflicte comporta.
- El fet de potenciar un enfocament cap al futur i la seva adequació a les necessitats dels fills i de les parts en conflicte, posa els fonaments d'una futura col·laboració per al compliment dels acords d'una manera flexible, atenent als canvis en les circumstàncies futures.
- Augmenta la probabilitat de compliment de les resolucions judicials.
- En qualsevol cas, l'experiència de participació en un procés de mediació implica un aprenentatge d'una manera alternativa de fer-se càrrec del conflicte, com també una oportunitat per recompondre la comunicació i relació necessàries per al futur dels fills.

4.3 Què ofereix el procés de mediació?

En definitiva, el procés de mediació ofereix una oportunitat per construir noves pautes de relació familiar i de comunicació, durant el conflicte i un cop s'ha resolt, que permetin afrontar-lo d'una manera col·laborativa. També afavoreix el reconeixement i la legitimació de tots els interessos en joc, promovent el protagonisme, la confiança i la responsabilitat de les parts en l'elaboració d'un acord mútuament satisfactori.

4.4 Quins aspectes han de tenir en compte les persones mediadores judicials?

Cal tenir present que en el procés judicial les parts en conflicte van optar al seu moment per **delegar** la defensa dels seus drets i interessos al sistema judicial.

L'objectiu del procés de mediació és justament el de **tornar el protagonisme a les persones en conflicte**, i per tant s'haurà de tenir en compte que els participants en una eventual mediació hauran de fer un procés invers al que van fer quan van deixar en mans d'un tercer, el sistema judicial, la resolució del conflicte.

Un altre aspecte que cal tenir en compte és que quan un conflicte ha entrat en seu judicial, s'inicia una dinàmica de lluita legal pròpia del litigi que, en molts casos, fa augmentar la distància entre les parts i els eventuais greuges mutus, amb la qual cosa disminueix la comunicació i creix l'aferrissament en la lluita entre les parts.

Aquestes circumstàncies del context s'han de tenir presents tant a l'hora de dissenyar les sessions informatives sobre la mediació com a l'hora de la implementació de la mediació pròpiament dita.

4.5 Què és la sessió informativa de mediació?

La sessió informativa és un espai per presentar a les parts en litigi les característiques del procés de mediació.

És un dispositiu crucial perquè les parts arribin a comprendre realment el que se'ls està proposant i, si escau, prenguin una decisió i es comprometin d'una manera activa i conseqüent amb el procés de mediació que se'ls ofereix.

La sessió informativa representa una oportunitat d'inflexió en el conflicte, una cruïlla en el recorregut possible de la lògica relacional de les persones en conflicte. Efectivament, les persones que arriben a la sessió informativa presencial ho fan després d'haver pres ja la decisió de deixar en mans d'especialistes (lletrats i jutges) la defensa dels seus interessos (amb una renúncia implícita a resoldre el conflicte per

mitjà del diàleg amb l'altra persona), en una lògica de litigi en la qual no sembla possible que puguin sortir vencedores les dues parts.

4.6 Quina és la metodologia de la sessió informativa de mediació?

A les sessions informatives hi ha un treball pròpiament informatiu de les característiques de la mediació, de les regles de confidencialitat, de la voluntarietat de la participació, de la neutralitat de la persona mediadora i del protagonisme que les persones en conflicte han de tenir. Però també és molt important el treball que fa el mediador o mediadora tant respecte de la seva relació amb les parts com respecte de la relació entre les parts, amb vista al futur procés de mediació.

Les persones en conflicte necessiten tenir un mínim de confiança en la persona mediadora i credibilitat envers la nova perspectiva de col·laboració en la construcció d'un acord.

En tot cas, la sessió informativa ha d'allunyar-se d'un procediment de recitació formal de les característiques de la mediació i, per contra, ha de ser realitzada com una intervenció tècnica d'un expert (calibrant les actituds dels informats i l'estat de les seves relacions, assegurant-se que s'estan donant els primers senyals de restabliment de la comunicació), per fer possible que la presa de decisió de les parts de participar o no participar en el procés de mediació sigui sospesada i conseqüent.

4.7 Qui participa en les sessions informatives de mediació?

En la sessió informativa hi han de participar les persones directament implicades i ho poden fer també en una part de la sessió els seus representants legals.

L'assistència dels advocats és molt important. En la sessió informativa es recorda que durant tot el procés de mediació els lletrats mantenen el paper d'assessors legals dels seus clients, i que si la mediació acaba amb acords ells seran els encarregats de redactar el conveni regulador. Per tant, és molt important que els lletrats de les parts puguin assistir a la sessió informativa, ja que són figures principals i de confiança del seus clients, que mantenen el seu rol durant tot el procés de mediació, en la seva funció d'assessorament legal, i també un cop acabada la mediació —tant si s'arriba o no a acords durant la mediació—, bé en la redacció del conveni regulador amb els acords assolits, bé en la continuació del procediment judicial.

Així mateix, els lletrats poden coadjuvar en els objectius de la persona mediadora en les sessions informatives propiciant el procés de pacificació de les relacions entre les parts, explicant-los que per participar en el procés de mediació han d'haver decidit establir un diàleg amb l'altra part, de manera que puguin prendre les seves pròpies

decisions i arribar a acords satisfactoris per a ambdues, i que aquest diàleg serà facilitat per la persona mediadora.

4.8 Qui porta a terme la sessió informativa de la mediació?

Les sessions informatives han de ser realitzades per persones mediadores familiars judicials en exercici. Durant la sessió, la persona mediadora ha d'adaptar les explicacions de les característiques del procés de mediació a la situació concreta i les relacions entre les parts en conflicte, i ha de tenir l'habilitat d'escolta activa pròpia de la relació mediadora, així com totes les altres habilitats necessàries per estructurar des de la mateixa sessió informativa el que serà la seva relació amb les parts i la de les parts entre elles en el procés de mediació.

En aquest sentit, podríem dir que durant les sessions informatives es mostren en la pràctica les característiques del procés de mediació. El decurs de la sessió informativa és en si mateix il·lustratiu del que és el procés de mediació, com a espai de restabliment de la comunicació i la relació entre les parts immerses en un conflicte judicialitzat.

Per tant, el professional que fa aquestes sessions ha d'estar altament qualificat tant en la pràctica de la mediació com en el coneixement de les característiques del context judicial en general.

4.9 Com s'inicia el procés de mediació?

Un cop signada l'acta d'inici de la mediació, s'obre oficialment el procés de mediació. La persona mediadora propiciarà l'assumpció del protagonisme per les parts i l'establiment d'un diàleg entre elles en clau positiva i d'orientació cap al futur. Per a això aplica les tècniques habituals de preguntes i comunicació positiva característiques dels processos de mediació.

El procés de mediació comporta una metodologia d'intervenció molt ben establerta i que s'adapta a cada cas particular. En les mediacions en el context judicial, es recomana estar especialment atent al bloqueig emocional i el deteriorament relacional de què són objecte les persones en conflicte.

Un cop les parts han decidit de participar en el procés de mediació, el primer moviment de la intervenció consisteix a posar en pràctica aquest nou patró de comunicació, amb la metodologia i les tècniques pròpies de la relació mediadora. És el moment de propiciar la col·laboració i el protagonisme de les persones en la gestió del seu conflicte i d'aconseguir que es bandegin la confrontació i la delegació.

4.10 Quin és el rol de la persona mediadora familiar judicial?

La persona mediadora és un tercer que, lluny d'intermediar en la comunicació directa entre les parts en conflicte i prendre decisions que les afecten (com passa en el cas de l'actuació de diferents operadors jurídics), propicia la comunicació constructiva entre elles, de manera que puguin reassumir el seu protagonisme mitjançant el diàleg per trobar un acord que s'adapti, com un vestit fet a mida, a les seves pròpies necessitats.

Efectivament, el procés de mediació crea un espai de comunicació entre les parts i la persona mediadora, la qual actua com a tercer que estableix una multidireccionalitat de la comunicació. I això, és a dir, el restabliment de canals de comunicació i relació entre les parts, assistides pel saber fer (en tècniques de comunicació mediadora) de la persona mediadora, constitueix un dels objectius bàsics del procés de mediació.

D'altra banda, cal adaptar-se al tempo, al ritme de les parts. El procés de mediació en el context judicial ha d'adaptar-se per fer compatibles dos temps: el de les persones que es troben en conflicte i el del procediment judicial. La persona mediadora se cenneix a les característiques de cada cas en el seu context jurídic i relacional particular, i realitza un treball d'acompanyament perquè les parts puguin arribar a un acord que tingui sentit per a elles i sigui adient a les seves necessitats.

La persona mediadora té la responsabilitat de definir l'espai de col·laboració que, malgrat tot (en alguns casos després d'una llarga etapa de conflicte judicialitzat, incomunicació i cadenes intricades d'interpretacions de les accions agreujant de l'altre), pot tenir sentit per a les persones en conflicte i, per tant, motivar la seva cooperació.

S'ha de partir del reconeixement del moment evolutiu del conflicte i de la relació entre les parts. Així mateix cal prendre consciència de les pautes competitives i no cooperatives, perquè es pugui iniciar un altre patró relacional més col·laboratiu.

La persona mediadora, amb els missatges implícits de legitimació de les necessitats de totes les parts, mostra un nou patró de comunicació en el qual poder avançar de manera cooperativa; així mateix, confirma la seva neutralitat i imparcialitat al llarg del procés de mediació, i legitima totes les parts i els patrons de relació constructius entre elles. És important també que tots els actors comprovin la naturalesa confidencial de tots els continguts expressats en el procés de la mediació.

4.11 Què és la comediació i quan és aconsellable?

Quan dues o més persones mediadores intervenen en una mediació, diem que es tracta d'una comediació.

S'aconsella desenvolupar, en la mesura del possible (disponibilitat de professionals i pressupost), les experiències de mediació, especialment en els casos en què el nombre d'actors en conflicte sigui molt elevat.

També es considera adient la mediació en la formació continuada de les persones mediadores que formen part del registre de persones mediadores habilitades.

4.12 Quins temes són mediables i quins límits té el procés de mediació en el context judicial?

La majoria dels temes que entren als jutjats de família poden ser tractats en l'àmbit de la mediació. Els límits de la mediació es troben, més que no pas en el contingut dels temes, en el moment i grau d'enfrontament entre les parts. En general, com menys judicialitzat estigui el cas, més favorable serà el pronòstic per donar pas a un procés de diàleg i col·laboració per arribar a acords.

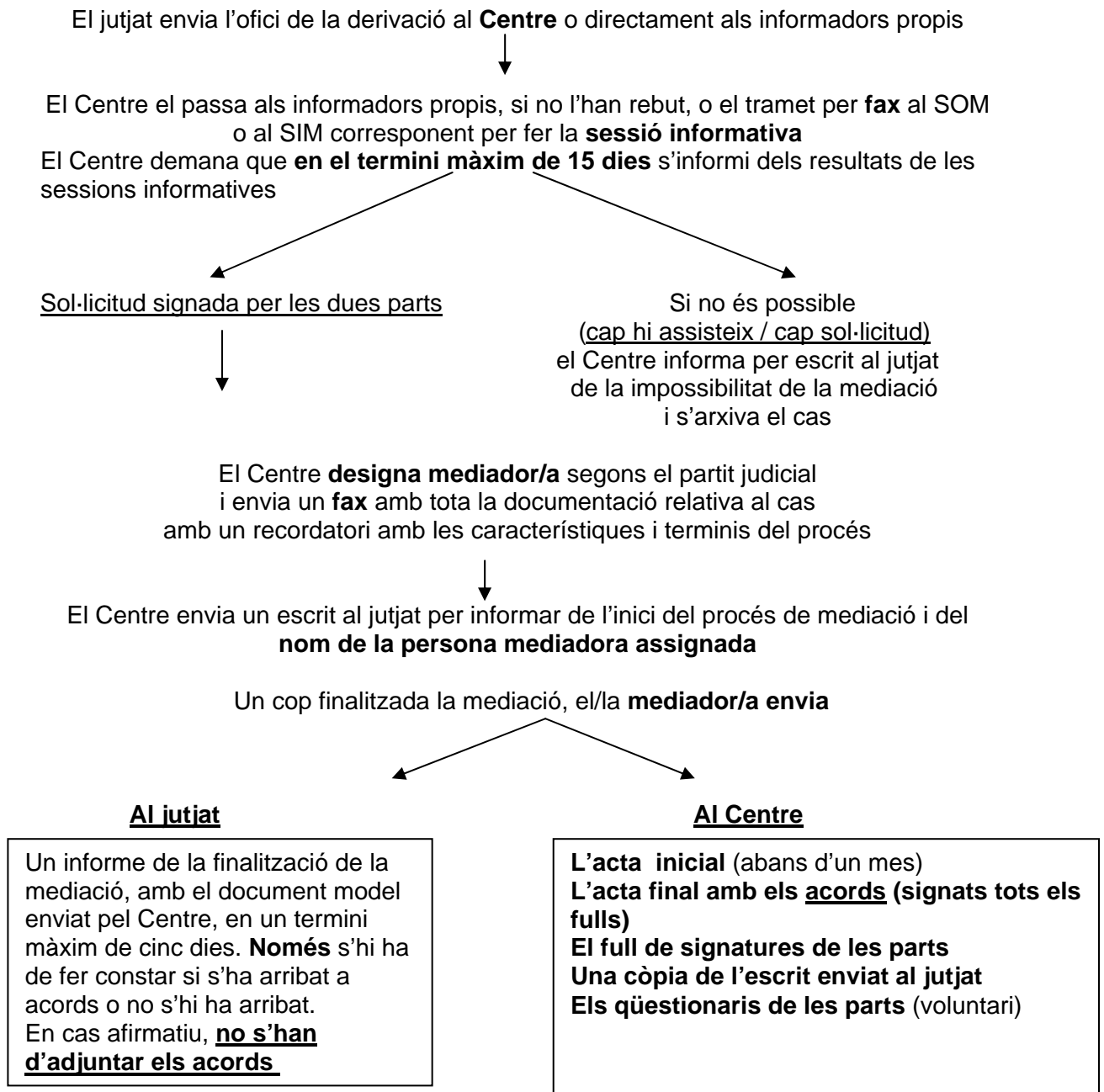
En qualsevol cas, el procés de mediació és flexible: les parts poden arribar a acords parcials en alguns temes i, si escau, determinar sobre quins altres prefereixen que sigui el jutge qui decideixi.

4.13 Quant de temps dura el procés de mediació?

El màxim de sessions d'un procés de mediació a l'àmbit judicial és de sis sessions i la duració màxima és de tres mesos. En cas necessari, es pot sol·licitar una pròrroga. Ara bé, a la realitat, la durada total de la mediació sol ser inferior a un mes i mig.

5. Circuit de derivació i d'assignació de persones mediadores del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya. Formularis

A continuació s'exposa el circuit elaborat pel Centre de Mediació l'octubre de 2008 i actualitzat l'agost de 2009.

Un cop rebuda l'acta final, el **Centre**, si escau, tramita d'ofici el pagament a la persona mediadora a través del seu col·legi professional.

Formularis en línia

- [Sol·licitud de mediació familiar](#) [doc, 180 KB]
- [Sol·licitud de mediació familiar](#) [pdf, 62,33 KB]
- [Sol·licitud de mediació civil \(no familiar\)](#) [doc, 157 KB]
- [Sol·licitud de mediació civil \(no familiar\)](#) [pdf, 51,86 KB]
- [Acta inicial i d'acceptació de la mediació familiar](#) [pdf, 22,44 KB]
- [Acta inicial i d'acceptació de la mediació familiar](#) [doc, 101,5 KB]
- [Acta inicial i d'acceptació de la mediació civil \(no familiar\)](#) [pdf, 24,63 KB]
- [Acta inicial i d'acceptació de la mediació civil \(no familiar\)](#) [doc, 109,5 KB]
- [Acta final de la mediació](#) [pdf, 25,14 KB]
- [Acta final de la mediació](#) [doc, 80,5 KB]
- [Full de signatures de les persones assistents a les sessions de mediació](#) [pdf, 15,36 KB]
- [Full de signatures de les persones assistents a les sessions de mediació](#) [doc, 71,5 KB]
- [Qüestionari estadístic per a les persones que han intervingut en la mediació com a parts interessades](#) [pdf, 22,81 KB]
- [Qüestionari estadístic per a les persones que han intervingut en la mediació com a parts interessades](#) [doc, 75 KB]
- [Qüestionari estadístic per a la persona mediadora](#) [doc, 70,5 KB]
- [Qüestionari estadístic per a la persona mediadora](#) [pdf, 20,03 KB]

6. Conclusions i propostes de futur

En aquest document hem plasmat les conclusions del treball cooperatiu que s'ha produït al llarg d'un any a la comunitat de pràctica Mediació familiar a l'àmbit judicial, dins del programa Compartim. Aquest treball cooperatiu s'ha enriquit gràcies a la participació d'experts i l'aprofundiment en els documents més significatius que fan referència a la implantació de la mediació en l'àmbit judicial al nostre país.

La desjudicialització d'una part important dels conflictes socials és un objectiu assumit per la majoria dels professionals, tècnics i polítics amb responsabilitat en la justícia. La implantació del sistema de mediació per a la gestió de conflictes que ja han entrat en seu judicial està als seus inicis i representa un repte de futur per a tots els professionals implicats. Per tal de dotar de credibilitat la mediació i afavorir que hi confiïn els diferents actors judicials i les persones usuàries, caldrà establir sistemes d'avaluació de la pràctica desenvolupada que mostrin el que funciona i el que cal millorar o adaptar.

La mediació és una promesa que està cridada a ser una realitat en els propers anys. Els beneficis redunden tant en el benestar de les persones, com en la millora de les relacions socials i el descongestionament del sistema judicial, que es veu innecessàriament desbordat perquè els usuaris i usuàries desconeixen altres alternatives, com ara la mediació, per fer-se càrrec de manera constructiva dels seus conflictes.

De cara al futur immediat, és d'una importància crucial que es divulguin les oportunitats que representa la mediació a l'àmbit judicial i que la ciutadania conegui aquest recurs i pugui accedir-hi amb facilitat.

En aquest sentit, cal destacar el paper protagonista que han de tenir els mediadors en la divulgació i implantació dels serveis de mediació dintre dels jutjats de família, sense oblidar els procediments oberts als jutjats d'instrucció o penals en relació amb el mateix conflicte entre les parts. S'ha de fer el major nombre possible de sessions informatives a fi que els usuaris de la justícia tinguin la possibilitat de decidir si volen fer ús dels serveis de mediació.

D'altra banda, els professionals de la mediació en el context judicial estan realitzant un esforç d'acostament al món dels tribunals cada vegada més gran, atès que les circumstàncies concretes en les quals han de treballar amb les persones que volen fer ús dels seus serveis es troben en un moment del conflicte marcat pel procés de judicialització que ja està en marxa. Serà a partir del reconeixement d'aquest context i l'adequació al context judicial, que la promesa de la mediació com una alternativa al procediment contencios podrà desenvolupar totes les seves potencialitats.

7. Bibliografia recomanada

BOLAÑOS, I. *La mediación en los procedimientos matrimoniales*. Centro de Estudios Jurídicos, 2004.

http://www.cej.justicia.es/pdf/publicaciones/secretarios_judiciales/SECJUD12.PDF

CENTRO DE ESTUDIOS JURÍDICOS; SÁEZ RODRÍGUEZ, C. (coord.). *La mediación familiar. La mediación penal y penitenciaria. El estatuto del mediador. Un programa para su regulación*. Madrid: Aranzadi, 2008.

<http://www.aranzadi.es/index.php/catalogo/tipo/libros/la-mediacion-familiar-la-mediacion-penal-y-penitenciaria-el-estatuto-del-mediador-ed1>

CONSEJO GENERAL DEL PODER JUDICIAL. *Protocolo para la implantación de la mediación familiar intrajudicial en los juzgados y tribunales que conocen de procesos de familia*. Madrid, 2008.

<http://www.lexfamily.es/revista.php?codigo=396>

COMISIÓN DE MEDIACIÓN DEL FORO POR LA JUSTICIA. *Protocolo de mediación familiar, extrajudicial e intrajudicial*. 2008.

<http://forojusticia.cgae.es/ejercicio-2009/comision-de-mediacion/foro-protocolo-mediacion-familiar-2008-2.pdf/view>

COY, A.; BENITO, F.; MARTÍN, S. "Divorcio: ¿Justicia sin juzgados?". *Revista Jurídica. Región de Murcia* (1986), núm. 3.

<http://ecatalunya.gencat.net/portal/faces/public/justicia/ecatrepository?portal:componentId=repository&portal:type=render&portal:isSecure=false&groupid=40280e8c0a8dcc3c010a8e689f10008a&repold=40280e8c17af1ad90117b0be9ce80999>

GARCIA VILLALUENGA, L. *La mediación familiar en conflictos familiares. Una construcción desde el derecho de familia*. Madrid: Editorial Reus, 2006.

GUILLAMAT, A.; VERGARA, J. *Experiencia piloto de mediación familiar en conflictos familiares derivados de procedimientos archivados en los juzgados de VIDO*. Volum de comunicacions del Simposi sobre Tribunals i Mediació. Barcelona, 18-19 juny 2009.

IBÁÑEZ, V. "Mediación familiar intrajudicial". *Papeles del Psicólogo* (1999), núm 73.

<http://www.papelesdelpsicologo.es/vernumero.asp?id=832>

Llei 15/2009, de 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat, que substitueix la Llei 1/2002, de 15 de març, de mediació familiar de Catalunya (derogada).

ORTUÑO MUÑOZ, P.; SÁEZ VALCÁRCEL, R. *Alternativas a la judicialización de los conflictos: la mediación*. Madrid: Consejo General del Poder Judicial. Estudios de Derecho Judicial, 2006.

<http://www.librerialexnova.com>.

CONSEJO GENERAL DEL PODER JUDICIAL; FISCALIA GENERAL DEL ESTADO. *Conclusiones Jueces de Familia y Equipos de Mediación sobre "Alternativas a la judicialización de los conflictos: la mediación"*. Barcelona: Escola Judicial de Barcelona, novembre 2006.

<http://forojusticia.cgae.es/ejercicios-antiores/2005-2006/comision-3/documentacion-de-trabajo/foro-justicia-conclusiones-curso-mediacion-jueces-1.doc/view>

MARTÍN NÁJERA, MARÍA TERESA. "La intervención de abogados y procuradores en la mediación intrajudicial". Revista *Procuradores*. Madrid: Consejo General de Procuradores de España, diciembre 2006.

<http://www.procuradores.es/descargas/revista/65/55-56Firma.pdf>

SORIA M. A.; VILLAGRASA, C.; ARMADANS, I. *Mediación familiar. Conflicto: técnicas, métodos y recursos*. Ed. Bosch, 2008.

VILLANUEVA REY, N. *Aspectes discursius de la sessió informativa de mediació familiar intrajudicial*. Volum de comunicacions del Simposi sobre Tribunals i Mediació. Barcelona, 18-19 juny 2009.

VILLANUEVA REY, N. "Mediación familiar intrajudicial en los juzgados de familia de Barcelona". A: ORTUÑO MUÑOZ, P.; SÁEZ VALCÁRCEL, R.: *Alternativas a la judicialización de los conflictos: la mediación*. Madrid: Consejo General del Poder Judicial: Estudios de Derecho Judicial, 2006.

8. Pàgines web d'interès

Pàgina web del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya:

www.gencat.cat/justicia/centremediacio

Grup Mediació d'e-Catalunya del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya:

www.gencat.cat/justicia/ecatalunya/mediacio

9. Glossari en construcció de les persones mediadores familiars en l'àmbit judicial. *Glossari viu*

Acords: Resultat de la mediació entre les parts. En l'àmbit judicial, acords escrits, documents d'acord.

Acords parcials: Resultat de la mediació en relació amb el procediment judicial. S'han pactat uns temes i d'altres no, i el procés judicial contenciós continua pel que fa als temes no pactats.

Acords totals: Resultat de la mediació en relació amb el procediment judicial. El procés judicial contenciós es reconduïx a consensual.

Actuacions: Plec de documentació d'un expedient judicial (en castellà, *autos*).

Agent judicial: Funcionari vinculat a l'Administració de justícia dins el cos d'auxili judicial. Entre les seves funcions hi ha les de fer notificacions, citacions a dia cert, citacions a termini i requeriments, així com executar embargs i llançaments amb caràcter d'autoritat judicial. També tenen les funcions de vetllar per la sala de vistes i perquè s'hi mantingui l'ordre, i d'encarregar-se de l'arxiu d'actuacions i expedients.

Aliments: Atribució econòmica d'una persona vers una altra més necessitada.

Assenyalament: Fixació de la data d'un acte judicial.

Butlletí oficial: Revista oficial on es publiquen les lleis i normes en general.

Cèdula: Document que conté la citació.

Citació: Acte de la notificació d'un assenyalament judicial o el document que la conté.

Compareixença: Fet de personar-se davant l'òrgan judicial.

Competència judicial: Capacitat d'un tribunal per conèixer d'un assumpte.

Conflicte: Genèricament, es refereix a qualsevol disputa organitzada, un desacord de proporcions relativament importants, que sovint inclou múltiples disputes. Amb freqüència s'agreuja quan les parts intenten *guanyar*.

Lluita entorn de valors i reclams d'accés a condició, poder i recursos escassos; lluita en què els objectius dels adversaris consisteixen a neutralitzar, ferir o eliminar els seus rivals (COSER. *The Functions of Social Conflict*. New York: Free Press, 1956).

Conflicte significa una divergència d'interessos percebuda, o la creença que les actuals aspiracions de les parts no poden aconseguir-se simultàniament (Dean Pruitt i Jeffrey Rubin).

Conflicte resistent (*): S'utilitza aquest terme per referir-se a aquells conflictes que perduren durant molt temps i que es resisteixen a la major part (gairebé a tots) dels intents de resolució. Com a regla general, aquests conflictes tenen a veure amb desacords relatius a valors, a assumptes relacionats amb la distribució de recursos i qüestions de dominació i/o de necessitats humanes insatisfetes, que són problemes no negociables. Amb freqüència tenen a veure també amb situacions de *perdre –guanyar* (Conflict Research Consortium, University of Colorado).

Contestació: Escrit de defensa que es presenta al jutjat per rebatre la demanda, seguint les regles processals oportunes.

Conveni regulador: Contracte sobre les mesures, determinacions, condicions i obligacions que prenen els membres de la parella (matrimoni o no) sobre les relacions futures entre ells mateixos, amb els seus fills i respecte del seu patrimoni després d'un trencament convivencial, amb la forma requerida per les lleis, i que per la seva eficàcia pública ha d'aprovar el jutge.

Cultura: Conjunt de formes de vida, costums, coneixements i grau de desenvolupament artístic, científic i industrial, en determinada època, zona o grup social. Costums, preferències o esquemes d'anàlisi i de comportaments compartits per un grup de persones definible. Per Avruch, la cultura no es limita a un conjunt immutable de trets transmesos per les generacions anteriors i rebuts passivament; la cultura es deriva de les experiències de la vida real i de la interacció amb l'entorn.

Custòdia: La custòdia dels fills fa referència a la situació estructural d'una família després de la separació de la parella conjugal. En línies generals, es podria parlar de diferents situacions de custòdia: exclusiva o simple, partida o repartida i compartida o conjunta.

Demanda: Escrit de sol·licitud de drets, dirigit al jutge, segons les normes processals corresponents.

Defensa: Acte de defensar algú. La practiquen els advocats als judicis.

Desistiment - renúncia: Dret a deixar córrer una acció judicial interposada.

Diligència: De forma genèrica, qualsevol actuació judicial. De forma específica, ordre del secretari d'un jutjat.

Diligències preliminars: Actuacions que s'emprenen abans del judici.

Dinàmica dels conflictes (*): Es refereix al fet que tots els conflictes canvien al llarg del temps i poden passar per fases clarament recognoscibles, que podrien ajudar l'observador a analitzar-los, o a una tercera part a jutjar el moment apropiat per a una iniciativa externa en la seva gestió. (C. Mitchell, citat en el manual de lectures de Conf 501, 1998)

Divorci (acció de): Acció judicial per sol·licitar la dissolució del matrimoni. Pot ser consensual o contenciós.

Desescalada del conflicte (*): És el moviment contrari de l'escalada. Consisteix en la disminució de la intensitat del conflicte i es produeix quan les parts s'esgoten o comencen a adonar-se que el conflicte els aporta més perjudicis que beneficis. Pot ser que llavors comencin a fer concessions a l'altra part o a reduir la intensitat dels seus atacs i que, en conseqüència, progressin lentament cap a una possible solució negociada (Conflict Research Consortium, University of Colorado).

Documental (prova): Conjunt de documents que s'aporten a un jutjat com a prova.

Edicte: Publicació en un lloc públic, jutjat o diaris, de la notificació d'una resolució judicial.

Citació a termini: Ordre judicial per actuar (normalment comparèixer) en un termini.

Entrampament del conflicte: Procés de presa de decisions mitjançant el qual els individus intensifiquen el seu compromís amb una determinada forma de procedir prèviament escollida i fallida, amb el propòsit de justificar o *amortitzar* la inversió realitzada (Kriesberg, 1998, p.153). Jeffrey Rubin es refereix a les similituds de les dificultats psicològiques d'aquesta situació amb un parany físic en què la presa incauta pot caure fàcilment i que, com més lluita per alliberar-se'n, més opressiu se li torna.

Escalada del conflicte: Una escalada apareix en un conflicte quan els adversaris intensifiquen els seus esforços, un darrere l'altre, com a resposta a la intensificació, real o percebuda, dels esforços de la part contrària. Es transforma en un perillós *pas de deux* entre adversaris que responen amb foc al foc i que poden interpretar la falta de resposta de l'altra part a l'agressió com un indicatiu de falta de voluntat o de debilitat.

Execució: Procediment i actes per a l'acompliment d'una ordre judicial.

Exhort: Comunicació entre òrgans judicials, habitualment en demanda d'auxili judicial.

Fe pública judicial: Capacitat del secretari judicial d'expedir documents públics.

Fiscal: Funcionari que s'ocupa dels assumptes d'ordre públic, com per exemple els relatius als fills, víctimes, incapaços, etc.

Forense (metge): Perit metge. Funcionari adscrit al Ministeri de Justícia.

Fur: Lleis o normes específiques de regulació de persones o coses (en castellà, *fuero*).

Gestió de conflictes: Manera d'abordar els conflictes. L'objectiu és resoldre els problemes i/o minimitzar-ne l'impacte negatiu. L'expressió *gestió de conflictes*, així com l'expressió relacionada *regulació de conflictes*, s'utilitza com a terme genèric que recull tot un ventall de formes positives de manejar els conflictes i que també fa referència a la limitació, la mitigació i la contenció del conflicte violent. (MIALL [et. al.]: 1999, 21)

Incident: Procediment judicial.

Indemnització compensatòria: Compensació econòmica, per desequilibri patrimonial, en el moment de la ruptura.

Interès: Raó subjacent per la qual una persona desitja un determinat resultat. Pot ser més fàcil de satisfer que una posició. Els interessos són els desitjos i les preocupacions subjacents que motiven les persones a assumir una determinada posició.

Interlocutòria: Resolució judicial que posa fi a una qüestió incidental, o de mesures prèvies o provisionals (en castellà, *auto*).

Judici declaratiu: Procediment civil sobre la declaració de drets.

Jurisdicció civil: Tribunals de caràcter civil.

Jutjat de primera instància: Tribunal que veu en primera instància (és a dir, inicialment) tots els assumptes de caràcter civil, llevat d'aquells vistos pel jutjat de pau (que avui són molt pocs).

Jutjats de violència sobre la dona: Tribunals especials de caràcter penal, que veuen els assumptes sobre delictes de violència contra les dones i sobre tots els efectes civils que els corresponen per la llei específica que els va crear (ordres d'allunyament, imposició de penes, estat civil, patrimoni, efectes de família, etc.).

Magistrat: Jutge (amb un recorregut com a funcionari).

Manament: Ordre judicial per dur a terme una actuació que no resol cap assumpte o per lliurar un certificat.

Mediació: Procés amb la intervenció professional d'un tercer neutral, imparcial, que no està directament involucrat en el conflicte.

Menor: Persona més jove de divuit anys (no emancipada). No té les capacitats legals d'un major d'edat.

Mesures provisionals: Determinació provisional sobre algun assumpte judicial. Si es prenen judicialment, es formalitzen mitjançant una interlocutòria.

Ministeri Públic: Sinònim de Ministeri Fiscal.

Necessitats: Condicions biològiques i socials imprescindibles per a la vida conscient. Generalment no negociables. Poden ser satisfetes per mitjà d'accions unilaterals o multilaterals. El psicòleg Abraham Maslow va suggerir que totes les persones se senten impulsades a satisfer certes condicions biològiques i psicològiques que va anomenar necessitats humanes fonamentals. Diferents teòrics del conflicte, com per exemple John Burton i Herbert Kelman, han aplicat aquesta idea a la teoria del conflicte i han suggerit que darrere d'una gran part dels conflictes arrelats i prolongats en el temps s'hi oculten les necessitats de seguretat, identitat i reconeixement.

Negociació: Accions negociadores dins la mediació.

Notificació: Acte de comunicació judicial on es dóna notícia d'una resolució.

Ofici judicial: Ordre del jutjat a un estament oficial no judicial.

Pàtria potestat: Corresponsabilitat parental vers els fills.

Pensió compensatòria: Atribució econòmica d'un cònjuge a favor de l'altre, per compensar el desequilibri econòmic.

Perit: Especialista d'algun tema. Per ser-ho judicialment es requereixen unes habilitacions especials.

Pla de parentalitat: Document elaborat pels progenitors, que s'ha de presentar d'acord amb el llibre segon del Codi civil, en el qual han de constar els acords que han pres per afrontar la cura dels menors pel que fa a habitatge, alimentació, sanitat, educació, activitats extraescolars, vacances, etc.

Ponent: En segona instància, és el jutge o magistrat que instrueix el rotlle del recurs i redacta la sentència.

Posició: Postura, situació. Condició o categoria social. Actitud del cos. Disposició, bona o no, per realitzar alguna cosa. Segons Fisher i Ury, els primers teòrics que van diferenciar entre interessos i posicions, les posicions les decideixen les persones.

Procurador: Professional encarregat de representar les parts en el judici.

Prova: Conjunt d'actuacions judicials que tenen per objecte demostrar les al·legacions i peticions de les parts.

Providència: Resolució judicial que no posa fi a cap procediment judicial.

Ratificació: Manifestació del consentiment al conveni regulador a la seu del jutjat.

Rebel·lia: Situació en què queda una persona que ha estat citada a termini davant un tribunal i no hi compareix.

Reconvenció: Possibilitat que té una persona demandada en un procés, de formular una demanda contra l'actor, segons les característiques ordenades per la llei (com si fes una contrademanda en el mateix procés).

Recurs: Capacitat de les parts per sol·licitar que un tribunal (el mateix que l'ha dictat o el superior) ponderi novament algun aspecte específic o complet d'una resolució judicial.

Règim de visites: Temps de relació del progenitor no custodi amb el fill o els fills. Règim de comunicació i estada dels fills.

Relació (*): Tracte, correspondència, comunicació d'una persona amb una altra.

Representació judicial: Representació de les parts pel seu lletrat.

Requeriment: Ordre d'un jutjat per executar alguna acció o activitat.

Revocació: Resultat pel qual un tribunal superior dictamina contràriament al resultat d'una sentència recorreguda.

Resolució de conflicte: Acció de resoldre o resoldre's un conflicte. Acord que considera les causes identificables més profundes del conflicte i hi posa fi. Com ho presenta Louis Kriesberg al seu llibre *International Conflict Resolution*, es tracta de la dissolució del conflicte fonamental i de l'establiment de relacions relativament harmòniques. La resolució de conflictes es caracteritza per la desescalada i la transformació del conflicte.

Responsabilitat parental compartida: Responsabilitat parental en la guarda i custòdia compartida.

Secretari judicial: Funcionari d'un jutjat encarregat de donar fe pública judicial de la tramitació dels processos i del personal del mateix jutjat.

Segona instància: Es diu del procés quan l'assumpte es troba davant d'un tribunal superior a aquell que el va veure per primer vegada.

Sentència: Resolució judicial que posa fi al procés. És ferma quan ja no es pot presentar cap recurs en contra.

Sessió informativa: Primer contacte de les parts amb la mediació, mitjançant la derivació judicial. S'informa sobre les característiques de la mediació i el seu efecte en el procediment judicial.

Suspensió: Suspensió de la vista, del judici en el dia previst, per diferents raons.

Termini: Període, en un procés judicial, per fer o determinar alguna cosa.

Transformació del conflicte (*): És un terme que per alguns mediadors representa un pas significatiu més enllà de la resolució del conflicte, però que nosaltres entenem com una evolució d'aquest. Suposa una transformació de les parts i de les seves relacions, així com de la situació que va originar el conflicte.

Valors: Creences no completament negociables, freqüentment font de conflicte. Són les idees que tenim del que és bo i el que és dolent i de com s'han de fer les coses.

Vista pública: La capacitat de tothom d'assistir a un judici. Acte del judici oral.

(*). *Conflict Analysis and Resolution / Análisis y Resolución de Conflictos*. Edited by / editado por Alberto Barrueco, Brigitte Régnier and / y Beatriz Vejarano. Traducció: Ansel Guillamat.

10. Composició del grup de treball

Coordinació

Fuensanta Ocaña. Coordinadora del grup de treball. Representant dels mediadors i mediadores de fora de Barcelona ciutat. fuensanta@foiuris.com

Francisco Molinero. Coordinador del grup de treball. Representant dels mediadors i mediadores de Barcelona ciutat. fmolinero@copc.es

Ansel Guillamat. Mediatra del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya i referent del Centre de Mediació de la comunitat de pràctica de mediació. aquillamat@gencat.cat

Núria Villanueva. Mediatra del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya i e-moderadora de la comunitat de pràctica de mediació. nvillanueva@gencat.cat

Components del grup

	Alemany Coll, Maria Rosa			Oliveras Vivancos, Montserrat
	Argiles Huguet, Cristina			Molinero Ruiz, Francisco
	Caba Calbet, M. Roser			Ocaña Pérez, Fuensanta
	Cabot Ferrer, Roser			Plana Arrasa, Jaume
	Carmenati, Emanuela			Purtí Pujals, Montserrat
	Carrasco Rubio, Lourdes			Sabat Achón, Núria
	Díez Santamaria, Ana Mª			Susanne Morganti, Mª Graciela
	Grau Pallarés, Josep			Tarancón Rodríguez, M. del Mar
	Guillamat Rubio, Ansel			Tribó Ramírez, Albert

	López Martínez, Mª Rosario			Vera Yuste, Cristina
	Mestres Giménez, Núria			Villanueva Rey, Núria
	Michans Ariño, Elda			Villar Guerrero, Caridad
	Milian Sánchez, Montserrat			